

Sygn. akt I C 735/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 05 lutego 2014 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Jacek Chmura

Protokolant: protokolant sądowy Anna Więclaw

po rozpoznaniu w dniu 22 stycznia 2014 r. w Kaliszu

na rozprawie

sprawy z powództwa: (...) Spółki Jawnej M. z siedzibą w K.;

przeciwko: D. G. i B. G. (1);

o zapłatę

I. Uchyla w całości nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Okręgowego w Kaliszu z dnia 26 lutego 2013 r. w sprawie I Nc 20/13 i w związku z tym:

1. Zasądza od pozwanych D. G. i B. G. solidarnie na rzecz powoda (...) Spółka Jawna M. z siedzibą w K. kwotę 83.000 zł (osiemdziesiąt trzy tysiące złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 21 września 2012 r. do dnia zapłaty;

2. W pozostałym zakresie powództwo oddala;

II. Koszty postępowania stosunkowo rozdziela i z tego tytułu zasądza od pozwanych D. G. i B. G. solidarnie na rzecz powoda (...) Spółka Jawna M. z siedzibą w K. kwotę 3.470 zł (trzy tysiące czterysta siedemdziesiąt złotych), w tym kwotę 2.160 zł (dwa tysiące sto sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

III. Nie obciąża pozwanych kosztami sądowymi w pozostałym zakresie.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 21 września 2013 r. powód (...) Spółka Jawna M. z siedzibą w K. wniósł do Sądu Rejonowego w Kaliszu V Wydział Gospodarczy przeciwko pozwanym D. G. i B. G. (1) o zapłatę kwoty 104.757,16 zł z ustawowymi odsetkami od dnia złożenia pozwu do dnia zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksla.

W uzasadnieniu powód twierdził, iż D. G. wystawił weksel własny in blanco na zabezpieczenie istniejących i mogących powstać zobowiązań powódki, wynikających ze współpracy stron. Przedmiotowy weksel poręczył pozwany B. G. (1).

Wobec powstania zaległości płatniczych pozwanego wobec powódki, pismem z dnia 11.06.2012 r. D. G. i pismem z dnia 10.09.2012 r. B. G. (1) zostali wezwani do wykupu weksla. W określonym terminie pozwani nie wykupili weksla.

Postanowieniem z dnia 27.09.2012 r. w sprawie V GNc 5306/12 Sąd Rejonowy w Kaliszu stwierdził swoją niewłaściwość i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu Sądowi Gospodarczemu w Łodzi (k.17).

Postanowieniem z dnia 17.12.2012 r. Sąd Okręgowy w Łodzi X Wydział Gospodarczy w sprawie X GNc 1698/12 stwierdził swoją niewłaściwość i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Kaliszu Wydział I Cywilny (k.26).

Nakazem zapłaty z dnia 26 lutego 2013 r. w sprawie I Nc 20/13 Sąd Okręgowy w Kaliszu nakazał pozwanym D. G. i B. G. (1) zapłacić solidarnie z weksla na rzecz powoda kwotę 104.5754,16 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 21 września 2012 r. do dnia zapłaty oraz z kosztami postępowania w terminie dwóch tygodni, albo wnieść w tym terminie zarzuty (k.38).

Pismem z dnia 02 kwietnia 2013 r. (k. 43-46), pozwani D. G. i B. G. (1) wnieśli zarzuty od nakazu zapłaty z dnia 26 lutego 2013 r. w sprawie I Nc 20/13, zaskarżając powyższy nakaz zapłaty w całości i wnosząc o:

1. Uchylenie nakazu zapłaty w całości i oddalenie powództwa;
2. Wstrzymanie wykonania nakazu zapłaty;
3. Zasądzenie od powódki kosztów postępowania.

W uzasadnieniu pozwani zarzucili, iż nigdy nie zawierali z powódką, jako osoby fizyczne umowy współpracy, nie zabezpieczali roszczeń powódki z takiej umowy. Powódkę łączyła jedynie umowa współpracy z (...) spółka jawna z siedzibą w L. i to wyłącznie zobowiązania tej spółki wystawiony przez D. G. weksel miał zabezpieczać. Powódka nie przedstawiła wyliczenia sumy wekslowej, nie wykazała jakie należności i z jakiego tytułu składają się na wierzytelność wpisaną w treści weksla.

Sąd ustalił następujące okoliczności faktyczne:

Pozwani D. G. i B. G. (1) są współnikami (...) Spółka jawna z siedzibą w L.. Na początku 2011 r. spółka jawna (...) podjęła współpracę handlową z powódką (...) Spółka Jawna M. z siedzibą w K.. Spółka jawna (...) wykonywała usługi instalacyjne, zakupując towar u powódki. Współpraca handlowa spółek układała się dobrze, zakupy osiągnęły znaczne obroty.

(zeznania powoda A. M. k. 163v-164, zeznania pozwanego D. G. k. 164v-165, zeznania pozwanego B. G. k.165).

Płatności z faktur za 2011 r. nie były zabezpieczane, nie było też większych zaległości płatniczych ze strony (...) spółka jawna.

Na przełomie 2011 r. i 2012 r. dłużnicy nie zapłacili (...) spółka jawna należności w kwocie około 2.000.000 zł. Spółka (...) nie miała pieniędzy na zakup materiałów do wykonania realizowanej umowy. Pozwani, D. i B. G., pojechali do powodowej spółki (...) z siedzibą w K. i przedstawili sytuację finansową spółki (...). Pozwani chcieli uzyskać towar od powodowej spółki.

(zeznania powoda A. M. k. 163v-164, zeznania pozwanego D. G. k. 164v-165, zeznania pozwanego B. G. k.165).

Z uwagi na niepewną sytuację finansową spółki (...), współnik powodowej spółki A. M. zażądał od pozwanych zabezpieczenia płatności za wydany w przyszłości towar spółce (...), poprzez wystawienie weksla in blanco przez D. G. i poręczenie tego weksla przez B. G..

(weksel k. 37, zeznania powoda A. M. k. 163v-164, zeznania pozwanego D. G. k. 164v-165, zeznania pozwanego B. G. k.165).

W dniu spotkania pozwany D. G. podpisał weksel jako wystawca, zaś pozwany B. G. (1) jako poręczyciel. Nie wypełniony w pozostałej części weksel z podpisami pozwanych został wręczony współnikowi powodowej spółki.

(weksel k. 37, zeznania powoda A. M. k. 163v-164, zeznania pozwanego D. G. k. 164v-165, zeznania pozwanego B. G. k.165).

Zamówiony przez (...) spółka jawna materiał został wydany przez powodową spółkę, pierwsze faktury zostały zapłacone z opóźnieniem. Należności z następnych faktur wystawionych przez powódkę (...) Spółka Jawna M. z siedzibą w K. za zakupiony przez (...) spółka jawna towar nie zostały zapłacone, pomimo wezwań i rozmów telefonicznych.

(zeznania powoda A. M. k. 163v-164).

Z uwagi na nieuiszczenie w terminie należności na rzecz powódki (...) Spółka Jawna M. z siedzibą w K. przez (...) spółka jawna w L., powódka wypełniła weksel in blanco z dnia 22 grudnia 2011 r. na kwotę 104.757,16 zł z i oznaczyła termin płatności weksla na dzień 11 czerwca 2012 r. Pismem z dnia 11 czerwca 2012 r. powódka wezwała pozwanego D. G. do wykupu weksla poprzez zapłacenie kwoty 104.757,16 zł, w terminie 7 dni od otrzymania wezwania.

(weksel k. 37, wezwanie z dowodem nadania k.12-13).

Pismem z dnia 10 września 2012 r. powódka (...) Spółka Jawna M. z siedzibą w K. wezwała pozwanego B. G. do wykupu weksla poprzez zapłacenie kwoty 104.757,16 zł w terminie 3 dni od daty otrzymania wezwania.

(wezwanie z potwierdzeniem nadania k.14-15).

Do chwili obecnej pozwani nie zapłacili na rzecz powódki należności wskazanych w treści weksla.

(okoliczność niesporna).

Postanowieniem z dnia 22 października 2012 r. Sąd Rejonowy w Poznaniu w sprawie XI GU 218/12 ogłosił upadłość dłużnika (...) spółka jawna z siedzibą w L. z możliwością zawarcia układu. W postępowaniu upadłościowym powódka (...) Spółka Jawna M. z siedzibą w K. zgłosiła wierzytelności wobec spółki (...) i wierzytelności te zostały uznane przez spółkę (...) do kwoty 83.000 zł. Taka też kwota należności głównej na rzecz powódki została zamieszczona na liście wierzytelności ustalonej w postępowaniu upadłościowym.

(postanowienie k.53, zeznania powoda A. M. k. 163v-164, zeznania pozwanego D. G. k. 164v-165, zeznania pozwanego B. G. k.165).

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego. W szczególności sąd oparł się na zgromadzonych dokumentach oraz przesłuchaniu stron, które to zeznania sąd uznał za wiarygodne.

Sąd oddalił wnioski złożone przez pełnomocników stron na rozprawie dnia 22 stycznia 2014 roku w zakresie dokumentów w postaci: deklaracji wekslowej oraz wyciągu z listy wierzytelności, które sąd uznał za spóźnione, gdyż zgodnie z artykułem 495 § 3 k.p.c. okoliczności faktyczne, zarzuty i wnioski dowodowe nie zgłoszone w pozwie albo w piśmie zawierającym zarzuty od nakazu zapłaty mogą być rozpoznawane jedynie wtedy, gdy strona wykaże, że nie mogła z nich skorzystać wcześniej lub że potrzeba ich powołania wynika później. Powód może powołać nowe fakty i dowody jedynie w terminie tygodnia od dnia doręczenia mu pisma pozwanego zawierającego zarzuty. Sąd miał na uwadze, że zgodnie z artykułem 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Biorąc pod uwagę okoliczności niniejszej sprawy Sąd uznał, iż na powódzie ciążył obowiązek wykazania roszczenia zabezpieczonego wekslem in blanco, natomiast na pozwanym ciążył obowiązek wykazania m.in. zarzutu wypełnienia weksla niezgodnie z deklaracją wekslową. Złożone na rozprawie dnia 22 stycznia 2014 roku wnioski dowodowe zostały wniesione na okoliczności, które powinna udowodnić strona przeciwna. Pełnomocnik powoda wniósł bowiem o przeprowadzenie dowodu z deklaracji wekslowej sporządzonej na piśmie. Treść tej

deklaracji winien wykazać pozwanego, zaś jego pełnomocnik sprzeciwił się przeprowadzeniu tego dowodu. Pełnomocnik pozwanego wniósł o przeprowadzenie dowodu z listy uznanych w postępowaniu upadłościowym wierzycieli, w tym wierzycieli powodowej spółki. Wykazanie tej okoliczności ciążyło na powódzie i pomimo tego pełnomocnik powoda sprzeciwił się o przeprowadzeniu tego dowodu. Obaj pełnomocnicy zarzucali spóźnienie w złożeniu wniosków. Skoro zatem profesjonalni pełnomocnicy reprezentujący strony, znający zasady rozkładu ciężaru dowodu w procesie cywilnym, sprzeciwili się przeprowadzeniu dowodów na okoliczności, które sami powinni wykazać, a które chcieli wykazać ich przeciwnicy, sąd uznał, iż wnioski te nie zasługują na uwzględnienie. Sąd uznał też, że wnioski powyższe były faktycznie spóźnione, wobec treści artykułu 495 k.p.c. Pełnomocnicy nie wykazali dlaczego składają wnioski dopiero na rozprawie i dlaczego nie mogli ich powołać wcześniej.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności faktyczne, Sąd zważy, co następuje:

W niniejszej sprawie powódka (...) Spółka Jawna M. z siedzibą w K. żądała zasądzenia od pozwanych kwoty wskazanej w pozwie, jako sumy wekslowej, na podstawie wypełnionego weksla in blanco.

Zgodnie z treścią art. 10 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. prawo wekslowe (Dz. U. Nr 37, poz.282 ze zm.) jeżeli weksel niezpełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zaslaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa.

Nie ulega wątpliwości, iż w niniejszej sprawie pozwani D. i B. G. złożyli podpisy na wekslu in blanco, wręczonym wspólnikowi powodowej spółki. Weksel ten, zgodnie z wolą obu stron miał zabezpieczać płatność wierzycieli powódki (...) Spółka Jawna M. z siedzibą w K. przez (...) spółka jawna z siedzibą w L., w której D. i B. G. byli wspólnikami.

Zobowiązanie wekslowe z weksla in blanco powstało z chwilą podpisania weksla przez wystawcę D. G. i poręczyciela wekslowego B. G. oraz z chwilą wydania weksla powodowej spółce. Zobowiązanie z weksla in blanco pełne skutki prawne wywołuje z mocą wsteczną dopiero wówczas, gdy weksel zostanie wypełniony i odpowiada przepisom prawa wekslowego.

Wypełniony przez powódkę (...) Spółka Jawna M. z siedzibą w K. weksel odpowiada treści art. 1 i 101 prawa wekslowego. Jest zatem wekslem ważnym, określającym zakres odpowiedzialności pozwanych jako dłużników wekslowych.

Wobec przedstawienia przez pozwanych szeregu zarzutów, Sąd zważył, iż:

Jeżeli posiadaczem weksla jest pierwszy wierzyciel (remitent), wiąże go porozumienie zawarte z dłużnikiem. Dlatego dłużnik może mu przeciwstawić także zarzuty subiektywne, a zatem wynikające ze stosunku podstawowego łączącego go z wierzycielem. W tym wypadku ulega złagodzeniu abstrakcyjny charakter zobowiązania wekslowego. Dotyczy to zwłaszcza weksli gwarancyjnych i kaucyjnych.

Kolejnym zarzutem dłużnika, może być zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z porozumieniem, w zakresie określenia wysokości sumy wekslowej. Decydujące znaczenie ma suma, na jaką wierzyciel miał prawo wypełnić weksel. Dlatego dłużnik może mu przeciwstawić zarzut, że weksle in blanco został nieprawidłowo wypełniony w tym zakresie.

Odpowiedzialność dłużnika przybiera taką treść jaka wynika z treści weksla. Jednakże dłużnikowi przysługuje skuteczny zarzut nieprawidłowego wypełnienia, którego podniesienie spowoduje zredukowanie odpowiedzialności względem remitenta do granic, w jakich odpowiadałby w razie prawidłowego wypełnienia weksla.

(Adam Szpunar, Maciej Kaliński „Komentarz do prawa wekslowego i czekowego” Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis Warszawa 2003 r., str. 96-97).

Jak wynika z ustaleń faktycznych, przedmiotowy weksel in blanco został wystawiony jako zabezpieczenie rozliczeń handlowych pomiędzy powódką (...) Spółka Jawna M. z siedzibą w K. a (...) spółka jawna w L.. Okoliczność ta nie była kwestią sporną i została potwierdzona w zeznaniach powoda A. M.. Nie ma zatem podstaw do przyjęcia, iż nie istniał stosunek prawny, który stanowił podstawę wystawienia weksla. Tym stosunkiem prawnym była umowa o zakupie przez spółkę (...) spółka jawna materiałów w powodowej spółce.

Drugi zarzut pozwanych dotyczył braku porozumienia wekslowego. Zarzut ten nie mógł zostać uwzględniony. Z zeznań stron wynika, iż najprawdopodobniej porozumienie wekslowe zostało zawarte, jednakże powódka nie dołączyła tego dokumentu do pozwu, ani później, w odpowiedzi na zarzuty pozwanych, a pełnomocnik pozwanych sprzeciwił się przeprowadzeniu tego dowodu na rozprawie.

Pozwani sami nie wnieśli o przeprowadzenie dowodu z deklaracji wekslowej, nie wykazali zatem ewentualnych sprzeczności pomiędzy wypełnieniem weksla, a treścią porozumienia wekslowego zawartego na piśmie.

Okolicznością niesporną było jednak to, że weksel stanowił zabezpieczenie płatności (...) spółka jawna, zatem mógł być wypełniony jedynie do wysokości zadłużenia tej spółki wobec powódki (...) Spółka Jawna M. z siedzibą w K..

Wobec tego, że wierzycielem i dłużnikiem wekslowym pozostały te same osoby, a weksel nie został zbyty na rzecz innej osoby, pozwani mieli prawo podnieść zarzuty dotyczące stosunku podstawowego, zatem wysokości sumy wekslowej nie odpowiadającej wysokości zadłużenia (...) spółka jawna wobec powódki.

Na powódce ciążył w takiej sytuacji i przy takich zarzutach pozwanych, ciężar udowodnienia wysokości przysługującej jej wierzytelności i to w sposób przewidziany w postępowaniu nakazowym. Powódka nie sprostала temu wymogowi, ograniczając się jedynie do przedstawienia weksla, bez wykazania dowodami, jakiej wysokości zadłużenie (...) spółka jawna istniało na dzień wypełnienia weksla, jakie kwoty składają się na sumę wekslową i skąd wynikają, w jakiej części kwota ta stanowi kwotę główną a w jakiej skapitalizowane odsetki.

Oceniając jednak okoliczności faktyczne w niniejszej sprawie, Sąd zważył, iż zgodnie z art. 227 k.p.c. przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie.

Zgodnie z art. 229 k.p.c. nie wymagają dowodu fakty przyznane w toku postępowania przez stronę przeciwną, jeżeli przyznanie nie budzi wątpliwości.

Powyższe reguły dowodzenia Sąd zastosował do okoliczności przyznanych przez obie strony w sposób nie budzący wątpliwości. Powódka przyznała treść porozumienia wekslowego w zakresie wypełnienia weksla do wysokości zadłużenia (...) spółka jawna wobec powódki, natomiast pozwani przyznali okoliczność, iż zadłużenie (...) spółka jawna wobec (...) Spółka Jawna M. z siedzibą w K., ustalone i uznane w postępowaniu upadłościowym wyniosło 83.000 zł.

Powyższe okoliczności Sąd uznał za przyznane i jako takie, na podstawie cytowanych przepisów, nie wymagające dowodu.

Należało zatem uznać, iż zarzut pozwanych, że powódka (...) Spółka Jawna M. z siedzibą w K. nie wykazała wysokości wierzytelności określonej w treści weksla, był częściowo uzasadniony, i to tylko co do kwoty ponad 83.000 zł, to jest ponad kwotę przyznaną.

Wobec powyższego Sąd uznał, iż żądanie zapłaty z weksla na rzecz powódki jest wykazane do kwoty 83.000 zł. Odpowiedzialność pozwanego B. G. wynika z wystawienia przez niego weksla celem zabezpieczenia płatności długu (...) spółka jawna wobec powódki (...) Spółka Jawna M. z siedzibą w K.. Jak wynika z niespornych okoliczności, długi te nie zostały do chwili obecnej zapłacone, zatem zachodziły przesłanki do realizacji przez powódkę (...) Spółka Jawna M. z siedzibą w K. zabezpieczenia wekslowego. Odpowiedzialność pozwanego B. G. wynika z poręczenia wekslowego (art.30 i nast., prawa wekslowego), w szczególności z art.32 prawa wekslowego, zgodnie z którym,

poręczyciel odpowiada tak samo, jak ten, za kogo poręczył. W niniejszej sprawie poręczenie zostało udzielone za wystawcę weksla D. G., zatem odpowiedzialność poręczyciela jest taka jak pozwanego D. G..

Jednocześnie należało zważyć, iż sposób określenia wystawcy i poręczyciela wekslowego w treści weksla wskazuje, że podmioty te to pozwani jako osoby fizyczne.

Zgodnie z art. 8 § 1 k.s.h., spółka osobowa może we własnym imieniu nabywać prawa, w tym własność nieruchomości i inne prawa rzeczowe, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywana.

§ 2. Spółka osobowa prowadzi przedsiębiorstwo pod własną firmą.

Nie ulega wątpliwości, że w przypadku, gdyby pozwani działali jako wspólnicy spółki jawnej, spółka zostałaby wskazana w treści weksla jako wystawca. W imieniu spółki działają wspólnicy, jednakże spółka zawsze działa pod swoją firmą, która nie jest tożsama z nazwiskiem wspólnika. Brak wskazania w treści weksla firmy spółki (...) spółka jawna nie pozwala na przyjęcie, iż to spółka dokonywała czynności wystawienia lub poręczenia weksla. Oznaczenie wystawcy i poręczyciela tylko imieniem i nazwiskiem oznacza – zdaniem Sądu, że to pozwani, jako osoby fizyczne dokonali tych czynności.

Wobec powyższego, z uwagi na częściowe uwzględnienie zarzutów, Sąd, na podstawie art. 496 k.p.c. uchylił zaskarżony nakaz w całości, rozstrzygając o żądaniu pozwu jak w pkt. I. wyroku, poprzez zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powódki kwoty przyznanego zadłużenia w wysokości 83.000 zł z odsetkami od dnia wniesienia pozwu.

W pozostałym zakresie powództwo, jako nie wykazane pod względem faktycznym podlegało oddaleniu.

Koszty postępowania, Sąd na podstawie art. 100 k.p.c. stosunkowo rozdzielił, uznając, że powódka wygrała proces w 80%, i w związku z tym Sąd zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powódki kwotę 1310 zł uiszczonej opłaty sądowej oraz kwotę 2.160 zł tytułem częściowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.